

JOUW BEHANDELING MET PEMBROLIZUMAB

bij niet-kleincellige longkanker – adenocarcinoom
(stadium IV)

INHOUD

01	Inleiding	3
02	Verloop van de behandeling	3
03	Bijwerkingen van de immunotherapie	5

01 INLEIDING

Tijdens het multidisciplinair oncologisch overleg (MOC) hebben de arts-specialisten die betrokken zijn bij je diagnose, beslist dat je in aanmerking komt voor een behandeling met immunotherapie, meer specifiek met het geneesmiddel pembrolizumab (Keytruda®). Pembrolizumab activeert het afweersysteem zodat de eigen afweercellen de kankercellen aanvallen.

De toediening loopt over één dag en wordt om de 21 dagen herhaald, op voorwaarde dat je bloedwaarden goed zijn en je algemene toestand dit toelaat. Die periode van 21 dagen noemen we één kuur of cyclus. Je arts bespreekt met jou het aantal toedieningen. De totale behandeling duurt maximaal twee jaar.

Je krijgt deze behandeling in het dagziekenhuis, zodat je niet hoeft te overnachten. Om de drie kuren beoordelen we het effect met een controle-CT-scan van de thorax en onderbuik. De resultaten bespreken we met jou op de consultatie.

We wensen je een succesvolle behandeling toe. Bij eventuele vragen of problemen kan je altijd contact opnemen met de **verpleegkundig consulenten Thoracale oncologie** (Kelly Bulcke op tel. 09 332 89 40, Brigitte Bèqué op tel. 09 332 07 99 of Nathalie De Boosere op tel. 09 332 05 26) of het **secretariaat Pneumologie** (tel. 09 332 26 72). Bij problemen buiten de werkuren kan je je huisarts contacteren.

02 VERLOOP VAN DE BEHANDELING

Bij de start van de behandeling, op dag 1 van de kuur, meld je je altijd aan bij de balie Aanmelden en inschrijvingen. Kijk op www.uzgent.be/patiënt onder de rubriek 'Opname in het dagziekenhuis' voor meer informatie.

Vóór de toediening van pembrolizumab doen we telkens een bloedafname. Neem je aanvraag altijd mee. De bloedafname gebeurt in het ziekenhuis op de dienst Bloedafname (ingang 50, route 734).

Daarna ga je op consultatie op de poli Oncologie (ingang 50, route 550) op het afgesproken uur. Hou er rekening mee dat de wachttijden kunnen oplopen vlak voor je consultatie. We doen ons best om die zo kort mogelijk te houden. Eens op consultatie krijg je de persoonlijke benadering en zorgen die je nodig hebt.

Als je algemene toestand en je bloedwaarden het toelaten ga je daarna naar het dagziekenhuis (ingang 50, route 612) voor je behandeling.

Schematische voorstelling van de behandeling

Generieke naam	Merknaam	Dag toediening	Wijze van toediening
Pembrolizumab	Keytruda®	Dag 1	Infuus over 30 min.

Denk eraan dat je verblijf op het dagziekenhuis langer zal zijn dan de hier beschreven toedieningstijd.

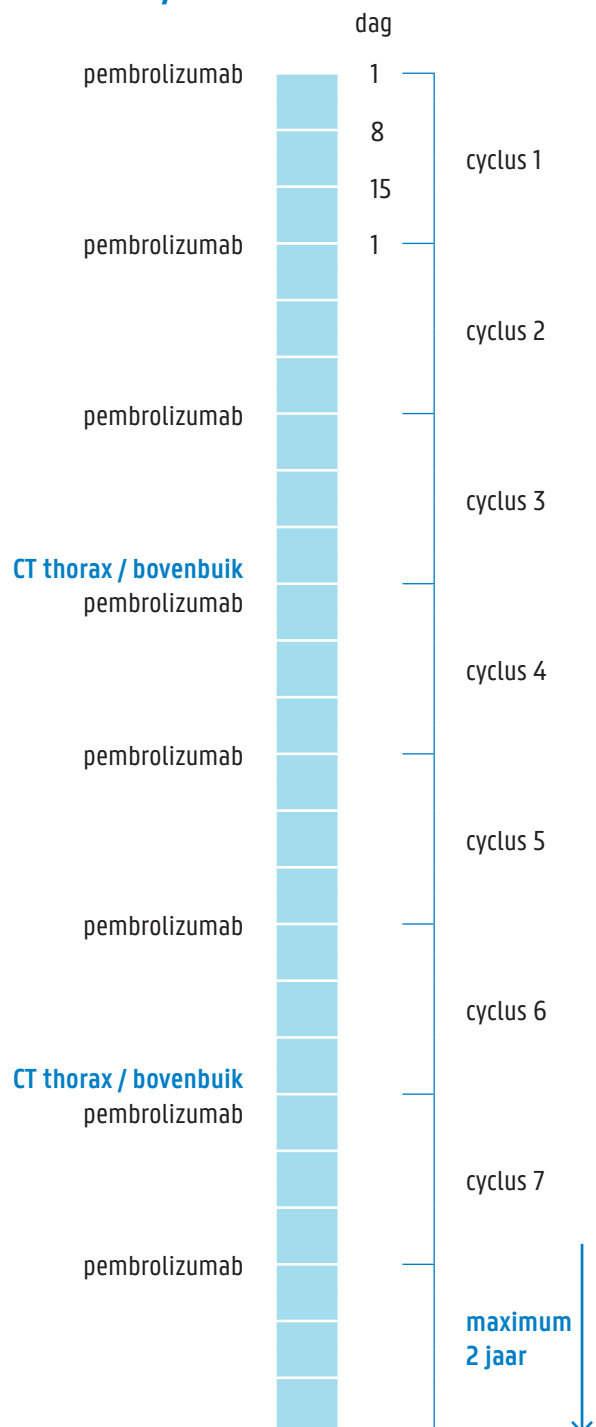
Schematische voorstelling van de verschillende cycli

1 cyclus = 21 dagen

- ▲ dag 1: bloedafname + consultatie + behandeling (dagziekenhuis)

Behandeling

- ▲ pembrolizumab = immunotherapie

03 BIJWERKINGEN VAN DE IMMUNOTHERAPIE

Immunotherapie activeert het afweersysteem zodat de eigen afweercellen de kankercellen aanvallen.

De bijwerkingen van immuuntherapie worden vooral veroorzaakt doordat je overgestimuleerde immuunsysteem ook je lichaamseigen weefsel aanvalt. Die bijwerkingen noemen we ook wel auto-immuunreacties (ontstekingsreacties die veroorzaakt worden door ons eigen immuunsysteem).

De bijwerkingen doen zich voor tijdens de behandeling, maar kunnen ook enkele maanden na het einde van de behandeling ontstaan.

Mogelijke bijwerkingen van de therapie zijn:

▲ klachten aan de luchtwegen	5
▲ darmklachten	6
▲ nierklachten	6
▲ endocriene aandoeningen (bv. slechte werking van de schildklier)	6
▲ leverklachten	7
▲ huidklachten	7
▲ vermoeidheid	8
▲ koorts, griepig gevoel, gevoel van zwakte	9

Breng je arts of verpleegkundige zeker tijdig op de hoogte van bijwerkingen die je ervaart.

Klachten aan de luchtwegen

Pembrolizumab kan een ontstekingsreactie veroorzaken in de bovenste luchtwegen, bijvoorbeeld een bronchitis. Maar ook pneumonitis (ontsteking van het longweefsel) kan een gevolg zijn van de behandeling.

Volgende klachten kan je ervaren:

- ▲ een prikkelend gevoel in de keel
- ▲ een droge, prikkelende hoest
- ▲ hoesten, al dan niet met het ophoesten van slijmen
- ▲ een benauwd gevoel
- ▲ een piepende ademhaling, pijn bij inademen
- ▲ kortademigheid
- ▲ koorts

Als je last hebt van een aanhoudende hoest of kortademigheid, neem dan contact op met je arts.

Darmklachten

Pembrolizumab kan een ontstekingsreactie geven in de darmen (colitis), wat aanleiding kan geven tot buikpijn, diarree en/of bloed in de stoelgang.

Contacteer je arts of verpleegkundig consulent bij aanhoudende diarree langer dan één dag. Beperk het gebruik van Imodium® tot maximaal één tablet per dag.

Nierklachten

De werking van je nieren controleert de arts via bloedonderzoeken. Zelf merk je doorgaans heel weinig van de invloed van immunotherapie op de nierfunctie.

In zeldzame gevallen kan je volgende klachten ervaren:

- ▲ minder plassen
- ▲ donkere urine (rood of bruin)
- ▲ een benauwd gevoel
- ▲ vochttopstapeling onderhuids

Endocriene aandoeningen

De behandeling met pembrolizumab kan reacties veroorzaken in de hormoonproducerende organen zoals de bijniere, de schildklier en de hypofyse. De meest voorkomende is hypothyroïdie, een te trage werking van de schildklier.

Klachten kunnen zijn:

- ▲ je niet kunnen concentreren
- ▲ extreme vermoeidheid
- ▲ spierzwakte of spierpijn
- ▲ pijn aan de gewrichten, ochtendstijfheid
- ▲ onverklaarbare gewichtsveranderingen
- ▲ aanhoudende hoofdpijn die niet overgaat met een pijnstiller
- ▲ stemmingswisselingen (bv. vergeetachtig, prikkelbaar, verward)
- ▲ een verminderd seksueel verlangen en/of impotentie
- ▲ slecht slapen
- ▲ een opgejaagd gevoel
- ▲ veranderingen van het zicht

Contacteer je arts of verpleegkundig consulent als je last hebt van een of meerdere van deze klachten. Door de regelmatige bloedonderzoeken kan de arts tijdig veranderingen opsporen in je hormoonstatus.

Leverklachten

Pembrolizumab kan de leverfunctie verstoren en uitzonderlijk leiden tot een ontsteking van de lever (hepatitis). Die reactie is vooral merkbaar in je bloedresultaten, die verstoorde leverwaarden kunnen vertonen.

Volgende klachten kan je ervaren:

- ▲ vermoeidheid, je algemeen zwak voelen
- ▲ pijn in de rechterbovenbuik
- ▲ gele verkleuring van je oogwit of je huid

De arts volgt je leverwaarden nauwlettend op met regelmatige bloedonderzoeken. Soms zijn er extra bloedafnames of onderzoeken nodig om de werking van je lever op te volgen. De arts kan ook beslissen om de medicatie (tijdelijk) te stoppen als de leverwaarden te sterk verstoord zijn.

Huidklachten

Pembrolizumab kan jeuk of een huiduitslag uitlokken. In tegenstelling tot chemotherapie zal immunotherapie GEEN haaruitval veroorzaken.

Volgende huidveranderingen kan je opmerken:

- ▲ een droge of schilferige huid, met of zonder jeuk
- ▲ puistjes
- ▲ rode puntjes over het hele lichaam of op delen van het lichaam (rash)
- ▲ roodheid
- ▲ veranderingen van de huidskleur (vitiligo)
- ▲ verdunning van het haar

TIPS bij huidproblemen

- ▲ Wrijf je huid in met een crème zodra je last hebt van een droge huid. Een droge huid veroorzaakt sneller jeuk.
- ▲ Kies een vette, hydraterende crème die je dagelijks mag gebruiken.
- ▲ Gebruik een neutrale crème zonder alcohol.
- ▲ Neem liever een douche in plaats van een bad. In bad zal je huid meer verweken en dus vlugger droog worden.
- ▲ Gebruik bij het douchen het best een neutrale en niet-geparfumeerde douchegel.
- ▲ Gebruik vooral een crème na het wassen.
- ▲ Droog je goed af tussen de tenen en vingers.
- ▲ Bescherm je goed tegen de zon, wind en koude om uitdroging van de huid te voorkomen.
- ▲ Draag het best loszittende, katoenen kledij. Zorg voor een goede verluchting van de huid.
- ▲ Als je last hebt van jeuk, vraag dan een jeukstillend geneesmiddel aan je arts of apotheker.

Vermoeidheid

Vermoeidheid is een vaak voorkomende bijwerking bij kankerbehandelingen. Naast de behandeling kan ook de ziekte zelf vermoeidheid veroorzaken. Vaak voelen mensen zich niet alleen lichamelijk vermoeid, maar hebben ze ook minder energie op mentaal of sociaal vlak. Je kan je ook moe voelen zonder een (grote) inspanning te hebben gedaan. Vermoeidheid kan helaas een sterke impact hebben op je dagelijkse of sociale activiteiten. Het is dan ook geen banale klacht.

Hoe kan ik omgaan met vermoeidheid?

Streef naar een **goed evenwicht tussen (licht) bewegen en rusten**. Enkel als je je echt ziek of uitgeput voelt, mag je jezelf niet dwingen. Lukt het wel, dan raden we aan om zoveel mogelijk in beweging te blijven. Dat hoeft niet altijd intensief te zijn: wandelen of fietsen bijvoorbeeld, de (klein)kinderen afhalen van school, boodschappen te voet doen, de auto wat verder parkeren en het laatste eindje wandelen, de trap nemen in plaats van de lift ... Het kan allemaal helpen om je uithouding en kracht op peil te houden tijdens de behandeling.

In het UZ Gent organiseren we voor jou en je familie **infosessies** over 'vermoeidheid en kanker'. Vraag hierover meer informatie aan de verpleegkundige of aan het secretariaat van het Kankercentrum (tel. 09 332 55 25).

Je kan ook **mindfulness-sessies** volgen. Die therapie heeft haar nut aangetoond bij de aanpak van vermoeidheid. Voor meer informatie kan je terecht bij psycholoog Ingrid Jacobs (ingrid.jacobs@uzgent.be of tel. 09 332 54 08).

Vraag via onze Sociale dienst informatie over **thuishulp**. Thuishulpmedewerkers ondersteunen je tijdelijk bij huishoudelijke taken, boodschappen doen enz. Je arts of verpleegkundige kunnen je met de sociaal werker in contact brengen. Meer info vind je ook op www.uzgent.be.

Revalidatie na de behandeling

Ook na de behandeling is het niet vanzelfsprekend om opnieuw fysiek actief te worden. Daarom biedt het UZ Gent het revalidatieprogramma EU'REKA' aan, speciaal voor mensen die hun kankerbehandeling hebben afgerond. Je kan ook al deelnemen als je nog een onderhoudsbehandeling of anti-hormonale behandeling krijgt. Je hebt enkel de toestemming van je behandelende arts nodig.

Meer informatie vind je in de folder 'EU'REKA: Een revalidatieprogramma voor mensen bij kanker' op www.uzgent.be/folders-kankercentrum onder de rubriek 'Ondersteuning, welzijn en revalidatie'.

Als je last hebt van extreme vermoeidheid, neem dan gerust contact op met de verpleegkundig consulent of psycholoog. Zij zoeken samen met jou naar een goede manier om met de vermoeidheid om te gaan.

Meer lezen over vermoeidheid

- ▲ www.allesoverkanker.be/vermoeidheid-bij-kanker
- ▲ www.kanker.be/alles-over-kanker/bijwerkingen/vermoeidheid
- ▲ www.kanker.be/fysieke-activiteit-bij-na-kanker

Je vindt ook concrete tips in de informatiebrochure van Kom op tegen Kanker '**Vermoeidheid bij en na kanker**'.

Koorts, grieperig gevoel, gevoel van zwakte

De behandeling met pembrolizumab kan aanleiding geven tot koorts en gaat eventueel gepaard met een grieperig gevoel. Meestal treden die koorts of koude rillingen dan op tijdens het moment van toedienen in het dagziekenhuis. Als je dat ervaart, meld dat aan de verpleegkundige. Die laat het infuus dan langzamer inlopen. Als de koorts na inname van een koortswerend middel (bv. paracetamol) blijft aanhouden, moet je contact opnemen met de arts. Een ziekenhuisopname kan nodig zijn om een behandeling tegen infectie op te starten.

Tekenen van infectie kunnen zijn:

- ▲ koorts, zweten, koude rillingen
- ▲ hoofdpijn
- ▲ spierpijn
- ▲ ziektegevoel

ADVIES bij koorts

- ▲ Heb je last van koude rillingen of een algemeen minder goed gevoel, meet dan je temperatuur. Aanhoudende koorts kan wijzen op een eventuele bijkomende infectie. Wanneer de koorts blijft aanhouden na het innemen van een koortswerend middel (bv. paracetamol) of bij 38°C of meer, verwittig dan altijd het ziekenhuis!
- ▲ Neem voldoende rust en drink voldoende.
- ▲ Neem strikt de voorgeschreven medicatie.

Neem vanaf 38°C ALTIJD contact op met je behandelende arts, de verpleegkundig consulent of de verpleegkundige van het dagziekenhuis / de verpleegafdeling.

Neem nooit op eigen initiatief geneesmiddelen in als je vermoedt dat je een infectie hebt.

Bij een ontsteking die veroorzaakt is door pembrolizumab helpen antibiotica NIET.

Wil je deze folder of andere documentatie over jouw behandeling digitaal bekijken?

Je vindt alle info op www.uzgent.be/folders-kankercentrum onder de rubriek 'Thoracale oncologie'.

VRAGEN? NOTEER ZE HIER

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.